

Innehåll

FÖRORD

KAPITEL 1. INLEDNING 1

Syfte 1

Uppläggnin 1

Innovationsstudier – en översikt 3

Gemensamma drag i tidigare undersökningar 8

Olika former av informationsspridning och påverkan 9

Accepteringsbenägenhet 11

Avslutande synpunkter 15

DEL 1 DET EMPIRISKA MATERIALET

KAPITEL 2. TELEVISIONENS INTRODUKTION OCH UTVECKLING I SVERIGE OCH I

NÅGRA ANDRA LÄNDER 19

Televisionens introduktion i olika länder 19

TV-ägandets tillväxt i olika länder 20

TV-ägandets tillväxt i Sverige 22

Utvecklingen av antalet licenser 22

Jämförelse mellan antal licenser och levererade TV-mot-
tagare 25

KAPITEL 3. TV-ÄGANDETS GEOGRAFISKA SPRIDNING I SVERIGE 28

Källmaterial 28

Kartteknik 30

Lägesbestämning av licenserna 30

Reduktionsbas 31

	<i>Spridningsförloppet</i>	32
	Illustrationsteknik	33
	Kartkommentarer	34
KAPITEL 4.	SÄNDARNÄTETS UTBYGGNAD	45
	<i>Sändarna och deras räckvidd</i>	45
	<i>Antalet potentiella TV-hushåll</i>	51
	<i>TV-täthet på olika avstånd från TV-sändarna</i>	54
	<i>TV-ägandets tillväxt i olika sändarområden</i>	56
KAPITEL 5.	DETALJSTUDIER AV TV-ÄGANDETS TILLVÄXT OCH SPRIDNING	60
	<i>Tillväxt- och spridningsförloppet på det regionala planet</i>	60
	Undersökningsområde och källmaterial	60
	Tillväxtkurvan	64
	Spridningsförloppet	64
	Tätorternas roll i spridningsförloppet	70
	<i>TV-tätheten i landets större tätorter och storstadsregioner</i>	73
	Tätorter och storstadsregioner	73
	Jämförelser mellan olika delar av Stor-Stockholm	75
	<i>Tillväxt- och spridningsförloppet på det lokala planet</i>	77
	Undersökningsområde och källmaterial	77
	Tillväxtkurvan	80
	Spridningsförloppet	82
DEL 2 TEORI OCH ANALYS		
KAPITEL 6.	ANTAGANDEN OCH ANALYTISKA ANSATSER	89
	<i>Inledande teoriskiss</i>	89
	<i>Några teoretiska tillväxt- och spridningsmodeller</i>	91
	<i>Antaganden</i>	97
KAPITEL 7.	AVSTÅNDSFAKTORNS BETYDELSE I ETT LOKALT SPRIDNINGSFÖRLOPP	104
	<i>Bakgrund och hypoteser</i>	104
	<i>Analysmetod</i>	110
	<i>Det empiriska spridningsförloppet</i>	116
	Glesbygden	117
	Klintehamn	121
	<i>Simulerade spridningsförlopp</i>	123
	Modell G 1	124
	Modellerna G 2, G 3 och G 4	131

	Modell G 5	133
	Modell T 1	136
	Modell T 2	138
	<i>Hypotesprövning</i>	139
	Testning av modellerna G 1 och G 5	139
	Testning av modellerna T 1 och T 2	145
	<i>Slutsatser</i>	148
KAPITEL 8.	TV-ÄGANDETS BEROENDE AV INKOMST, ÅLDER OCH BARNANTAL	152
	<i>Bakgrund och antaganden</i>	152
	<i>Inkomstnivå och TV-täthet — en internationell jämförelse</i>	153
	<i>Sambandet mellan TV-täthet och valda hushållsvariabler i Stor-Stockholm</i>	155
	1960	155
	1965	157
	<i>Sambandet mellan accepteringsbenägenhet och valda variabler i ett lokalt spridningsförlopp</i>	158
	<i>Prisutveckling på TV-mottagare och inkomstutveckling 1956–65</i>	164
	<i>Slutsatser</i>	167
KAPITEL 9.	SAMMANFATTNING	170
	<i>Beskrivning av TV-ägandets utveckling i Sverige</i>	170
	Nationell översikt	171
	Olika sändarområden	171
	Glesbygd, tätorter och storstadsregioner	172
	Ett lokalt spridningsförlopp	172
	<i>Orsaksanalyser</i>	173
	Avståndsfaktorns betydelse i ett lokalt spridningsförlopp	173
	TV-köpens beroende av inkomst, ålder och barnantal	174
APPENDIX 1.	TEORETISKA TILLVÄXT- OCH SPRIDNINGSMODELLER	177
	<i>Tidsseriemodeller</i>	177
	<i>Nätverksmodeller</i>	189
	<i>Simulering</i>	200
APPENDIX 2.	OM DRAGNING MED ÅTERLÄGGNING	210
SUMMARY		212
	GROWTH OF TV OWNERSHIP IN SWEDEN, 1956–1965. AN EMPIRICAL-THEORETICAL STUDY.	
	<i>List of figures</i>	225
	<i>List of tables</i>	226

KÄLLOR OCH LITTERATUR 229

Otryckta källor 229

Tryckta källor 229

Kartor 230

Litteratur 230

FÖRTECKNING ÖVER FIGURER

- 2: 1. TV-ägandets tillväxt i olika länder 1953-64 21
- 2: 2. Antalet TV-licenser (beståndet) i slutet av varje kvartal 1956-65. Hela landet 24
- 2: 3. Antalet nytillkomna TV-licenser (ökningen) per år 1956-65. Hela landet 25
- 2: 4. Jämförelse mellan antalet till detaljhandeln levererade TV-mottagare och antalet lösta licenser per år 1954-65. Hela landet 26
- 3: 1-3: 6. TV-ägandets relativa utbredning (antal licenser per 100 hushåll i rutor om 25×25 km) i landet vid olika tidpunkter 38-43
- 3: 7-3: 11. Medelvärdeskartor över TV-ägandets relativa utbredning i landet vid olika tidpunkter 44
- 4: 1. Beräknad fältstyrka på olika avstånd från fyra sändare med olika effekt och antennhöjd 48
- 4: 2. De större TV-sändarnas täckningsområden i januari 1963. Uppgifter om sändarna finns i tabell 4: 1 51
- 4: 3. Antalet potentiella TV-hushåll 1956-62. Hela landet 53
- 4: 4. Genomsnittlig TV-täthet på olika avstånd från TV-sändare i bruk vid olika tidpunkter 55
- 4: 5. TV-ägandets tillväxt i valda sändarområden. På tidsskalan anges antal år efter tidpunkten för sändarens tillkomst i varje område 57
- 5: 1. Undersökningsområde för studium av TV-ägandets utveckling på det regionala planet. Området omfattar större delen av Västergötland 61
- 5: 2. Antalet TV-licenser (beståndet) vid olika tidpunkter 1958-65. Västergötland (figur 5: 1) 63
- 5: 3. Antalet nytillkomna TV-licenser (ökningen) per år 1958-65. Västergötland (figur 5: 1) 64
- 5: 4. Undersökningsområdets (figur 5: 1) indelning i rutor om 10×10 km med namn på områdets större tätorter (jfr tabell 5: 1) 66
- 5: 5-5: 14. TV-ägandets relativa utbredning (antal licenser per 100 hushåll i rutor om 10×10 km) i Västergötland (figur 5: 1) vid olika tidpunkter 66-67
- 5: 15. Profiler som visar variationer i TV-täthet vid olika tidpunkter längs två snitt lagda genom Västergötland. Profilernas lägen framgår av figur 5: 4 69

- 5: 16. TV-ägandets tillväxt i tätorter och glesbygd inom Västergötland (figur 5: 1) 72
- 5: 17. Indelning av Stor-Stockholm i områden 75
- 5: 18. Undersökningsområde för studium av TV-ägandets utveckling på det lokala planet. Ett detaljundersökningsområde på Gotland 78
- 5: 19. Antalet TV-mottagare (beståndet) vid olika tidpunkter 1956–65 inom ett detaljundersökningsområde på Gotland (figur 5: 18) 81
- 5: 20. Antal TV-köp (ökningen) per månad 1956–65 inom ett detaljundersökningsområde på Gotland (figur 5: 18) 82
- 5: 21. Antal hushåll per ruta om 4×4 km inom ett detaljundersökningsområde på Gotland (figur 5: 18) 84
- 5: 22–5: 28. TV-ägandets absoluta och relativa fördelning (antal mottagare och antal mottagare per 100 hushåll i rutor om 4×4 km) inom ett detaljundersökningsområde på Gotland vid olika tidpunkter 84–86
- 6: 1. Teoretisk idéskiss som visar faktorer och orsakssamband vilka antas påverka TV-ägandets utveckling. Cirklarna visar stadier i den accepteringsprocess den individ antas genomgå som accepterar nyheten 90
- 7: 1. Principer för beräkning av avstånd till närmaste granne av första ordningen 113
- 7: 2–7: 7. TV-hushållens rumsliga fördelning inom undersökningsområdets glesbygd på olika nivåer eller stadier i det empiriska spridningsförloppet. Närmaste granne-avstånden fördelade på avståndsklasser 119–120
- 7: 8. Samtliga hushålls rumsliga fördelning inom undersökningsområdets glesbygd 120
- 7: 9. Samtliga hushålls rumsliga fördelning inom Klintehamns tätort 122
- 7: 10–7: 15. TV-hushållens rumsliga fördelning inom modellområde G på olika nivåer eller stadier i det simulerade spridningsförloppet. Genomsnitt av 10 simuleringar med modell G 1 130–131
- 7: 16–7: 21. TV-hushållens fördelning inom modellområde G på olika nivåer eller stadier i det simulerade spridningsförloppet. Genomsnitt av 10 simuleringar med modell G 5 135–136
- 8: 1. Sambandet mellan inkomstnivå och TV-täthet på det internationella planet 154
- 8: 2. TV-hushållens fördelning på grupper med utgångspunkt från tidpunkten för det första TV-köpet. Ett detaljundersökningsområde på Gotland (figur 5: 18, s. 78) 160
- A: 1. Genomsnittsfält för den privata informationen 205
- A: 2. Fördelning av 10 000 tal på rutor i proportion till talen på figur A: 1 205
- B: 1. Sambandet mellan $P(v)/P(1)$ och n 211

FÖRTECKNING ÖVER TABELLER

- 2: 1. Första året för reguljära TV-sändningar i olika länder 20
- 2: 2. TV-täthet i olika länder antal år efter televisionens introduktion 23
- 4: 1. TV-stationer i drift 49-50
- 4: 2. TV-ägandets tillväxthastighet i olika sändarområden 58
- 5: 1. Undersökningsområdets tätorter med minst 2 000 invånare 65
- 5: 2. TV-täthet i tätorter av olika storlek och övriga delar av undersökningsområdet 1958-65 71
- 5: 3. TV-tätheten i landets större tätorter och storstadsregioner i augusti 1965 74
- 5: 4. Antal TV-mottagare per 100 hushåll i olika delar av Stor-Stockholm 1960 och 1965 76
- 6: 1. Skillnader i medianålder mellan tätorter av olika storlek och glesbebyggelse i Sverige 1960 100
- 6: 2. Medianinkomst efter kön och yrkesställning inom gles- och tätbebyggelse år 1960 101
- 7: 1. De vid intervjuer angivna avstånden fördelade på avståndsklasser 109
- 7: 2. Avstånd mellan TV-hushåll på olika stadier i spridningsförloppet. Glesbygden 118
- 7: 3. Avstånd mellan TV-hushåll på olika stadier i spridningsförloppet. Klintehamn 122
- 7: 4. Andelen hushåll som har sin närmaste och näst närmaste granne inom olika avståndszoner. Glesbygden 125
- 7: 5. Modell G 1. Resultat av 10 simuleringar 128
- 7: 6. Andelen hushåll som har sin granne av tredje ordningen inom olika avståndszoner. Glesbygden 132
- 7: 7. Modellerna G 2, G 3 och G 4. Resultatet av en simulering med varje modell 132
- 7: 8. Modell G 5. Resultat av 10 simuleringar 134
- 7: 9. Andelen hushåll som har sin näst närmaste granne inom olika avståndszoner. Tätorten 137
- 7: 10. Modell T 1. Resultat av en simulering 137
- 7: 11. Modell T 2. Resultatet av fem simuleringar 139
- 7: 12. Jämförelse mellan det empiriska spridningsförloppet och simulerade förlopp. Medelavstånd till närmaste TV-granne 140
- 7: 13. Summerade kvadratavvikelser mellan empiriska och hypotetiska frekvensserier på olika accepteringsnivå 142
- 7: 14. Erhållna χ^2 -värden vid prövning av hypotetiska fördelningar på olika accepteringsnivå. Modellerna G 1 och G 5 144
- 7: 15. Jämförelse mellan det empiriska spridningsförloppet och simulerade förlopp. Medelavstånd till närmaste TV-granne 146

- 7: 16. Summerade kvadratavvikelser mellan empiriska och hypotetiska frekvensserier på olika accepteringsnivå 147
- 7: 17. Erhållna χ^2 -värden vid prövning av hypotetiska fördelningar på olika accepteringsnivå. Modellerna T 1 och T 2 147
- 8: 1. Korrelationsmatris för variablerna y , x_1 , x_2 och x_3 år 1960 156
- 8: 2. Korrelationsmatris för variablerna y , x_1 och x_2 år 1965 158
- 8: 3. Jämförelse mellan medelinkomsten för TV-hushåll i grupperna I-III och medelinkomsten för samtliga hushåll inom undersökningsområdet 161
- 8: 4. De vuxna hushållsmedlemmarnas procentuella fördelning på åldersklasser. Aldern för medlemmar i olika grupper av TV-hushåll avser tidpunkten för köp av TV-mottagare 162
- 8: 5. Åldersfördelningen för gifta kvinnor i olika grupper av TV-hushåll vid tidpunkten för TV-köpet 162
- 8: 6. Personer i TV-hushåll i procent av samtliga personer i olika åldersklasser år 1965 163
- 8: 7. Antal individer och antal barn per hushåll inom olika grupper av TV-hushåll. Uppgifterna avser tidpunkten för köp av TV-mottagare 163
- 8: 8. Genomsnittspriset på TV-mottagare och den privata konsumtionens utveckling 1956-65. Löpande priser 165
- 8: 9. Genomsnittspriset på TV-mottagare och den privata konsumtionens utveckling 1956-65. Fasta priser 166
- 8: 10. Programtiden i TV 1957-64 166
- A: 1. Modellbefolkningens indelning i motståndsklasser 207